

Allergie voor wespen, bijen en hommeligif.

Inleiding

Van de in België voorkomende insecten zijn vooral wespen en bijen en uitzonderlijk ook hommels in staat om ernstige en soms levensbedreigende reacties te veroorzaken. Andere insecten zoals muggen, vliegen, dazen en mieren kunnen door hun steek of beet zwellingen veroorzaken die zelden gevaarlijk zijn.

Allergische reacties op wespen, bijen en hommeligif

Tijdens een steek spuiten zowel de wesp, de bij als de hommel gif in de huid (of slijmvliezen) van hun slachtoffer. Dit gif bevat stoffen die bij iedereen jeuk, pijn, roodheid en zwelling ter hoogte van de steekplaats veroorzaken. Het betreft een doorgaans vervelende reactie die enkele uren tot 2 dagen aanhoudt. Bij een aanzienlijk aantal steken (>500) kan de patiënt overlijden ten gevolge van een "vergiftiging".




Een aantal patiënten (ook kinderen) is echter allergisch aan het gif van wespen of bijen of hommels, en zullen reacties ontwikkelen die veel ernstiger zijn. Na een steek treedt dan meestal lokale roodheid op die snel kan evolueren tot veralgemeend huiduitslag, zwellingen (oogleden, lippen, tong, keel, ...), misselijkheid, braken, diarree, neusloop en niezen, tranende en jeukende rode ogen, kortademigheid met piepen en hoesten, bloeddrukval en bewustzijnsverlies. Voor sommige patiënten kan een steek zelfs dodelijk zijn met overlijden binnen enkele minuten na de steek.

Het herhalingsrisico bij een volgende steek van een ernstige reactie bedraagt ruimschoots 30-40%. Met andere woorden, de kans dat men bij een volgende steek een gelijkaardige of nog ernstiger reactie doormaakt bedraagt bijna 1 op 2!

Dankzij een gerichte behandeling kan dit risico aanzienlijk herleid worden. Deze behandeling (ook gifspecifieke immunotherapie of hyposensibilisatie genoemd) moet overwogen worden bij alle patiënten die een ernstige steekreactie hebben

doorgemaakt en wanneer bij deze patiënten op basis van de beschrijving van het insect aangevuld met een eenvoudige bloed en huidtest een allergie voor wespen, bijen of hommeligif kan worden aangetoond.

Stekende insecten: een beschrijving

| | Wesp | Bij | Hommel |
|---|---|--|---|
| |  |  |  |
| Spontaan agressief | ++ | - | - |
| Verlies angel | - | + | - |
| Dominante kleuren | Geel en zwart | Bruin en oranje | Zwart en oranje |
| Abdomen | Glad (wespentaille) | Behaard | Behaard |
| Seizoen | Zomer, herfst ¹ | Lente, zomer | Lente, zomer |
| Omgeving | Wespennest Fruitbomen Etenswaars Vuilnisbakken | Bijenkorven Bloemenperken Klaverfeld | Bloemenperken |
| ¹ Overwinterende bevruchte wespkoninkinnen beginnen pas in de lente aan hun nestopbouw. Bijenkolonies leven het ganse jaar en werksters verlaten het nest bij een buitentemperatuur vanaf 12-15°C. | | | |

Steken voorkomen

De kans op insectensteken is door eenvoudige maatregelen te verkleinen. Blootsvoets buiten lopen en tuinieren zonder handschoenen verhogen aanzienlijk het steekrisico. De meeste insecten voelen zich aangetrokken door geparfumeerde cosmetica en fel gekleurde wapperende kledij. De scherpe geur van alcohol en zweet kunnen de insecten irriteren. Wespen, in tegenstelling tot bijen, zijn aaseters

en hebben een voorkeur voor zoetheid en vlees. Eten, drinken en koken in de buitenlucht (barbecue) vergroten de kans op een steek. Sla niet naar wespen. Zij geraken uiterst snel geïrriteerd. Wendt u liever rustig zonder bruuske bewegingen af. Wespennesten dient men te laten verdelgen op een professionele manier (veelal door de brandweer). Bijenkolonies dient men te laten “scheppen” door een imker. Hommelnesten dienen niet verwijderd te worden.

Wanneer men toch gestoken is ...

De lokale behandeling start met het onderzoeken van de steekplaats op eventuele aanwezigheid van een angel. Indien een angel aanwezig is moet deze zacht (zonder pincet) verwijderd worden. Door de angel weg te schrapen voorkomt men dat de gifzak leeg geknepen wordt en nog meer gif in het lichaam van de patiënt terechtkomt. Nadien dient de steekplaats ook te worden ontsmet en kan ijs worden aangebracht.

De verdere behandeling geschiedt best door een arts.



“Wegschrapen van de angel”

Adrenaline: zelfinspuitbaar

Patiënten die een ernstige allergie hebben voor één van deze giften dienen in afwachting van een specifieke behandeling (immunotherapie, hyposensibilisatie)

altijd zelfinspuitbare adrenaline bij zich te hebben. Het voorschrijven van dit geneesmiddel en het aanleren van de manier hoe men zich moet inspuiten geschiedt door een arts.

Verdere informatie

Prof. Dr. D. EBO

Allergiekliniek Jan Palfijn site 1: 09/224.85.78

Literatuur

Ebo D.G. et al. Allergie voor wespen en bijengif. [State of the art]. Tijdschr Geneesk 2004;60:673-82.

D.G. Ebo, et al. Hymenoptera venom allergy. Expert Rev Clin Immunol 2005;1:169-75.